

INSURTECH PLATFORMALARINI JORIY ETISH ORQALI SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI

Ashirov Jalil Baxridinovich

“Alskom sug'urta kompaniyasi” AJ

Bosh direktor o'rinbosari

<https://orcid.org/0009-0005-8231-4939>

e-mail: mega.jalil87@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi InsurTech platformalarini joriy etish orqali sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmlari o'rganilgan. Tadqiqotda sun'iy intellekt, Big Data, blockchain va avtomatlashtirilgan tizimlarning sug'urta faoliyatiga ta'siri tahlil qilindi. Shuningdek, ushbu texnologiyalarning operatsion xarajatlarni kamaytirish, risklarni samarali boshqarish va daromadlarni oshirishdagi ahamiyati baholandi. Natijada InsurTech platformalarini keng joriy etish moliyaviy barqarorlikni ta'minlashning muhim omili ekanligi asoslab berildi.

Kalit so'zlar: InsurTech, sug'urta kompaniyalari, moliyaviy barqarorlik, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, Big Data, blockchain, risklarni boshqarish

So'nggi yillarda raqamli transformatsiya jarayonlari moliyaviy xizmatlar bozorida, xususan sug'urta sohasida tub o'zgarishlarga olib kelmoqda. An'anaviy sug'urta modellari o'rni bosqichma-bosqich raqamli platformalar, avtomatlashtirilgan xizmatlar va ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimlari egallamoqda. Ushbu jarayonda InsurTech platformalari sug'urta kompaniyalari faoliyatini modernizatsiya qilish, xizmatlar sifatini oshirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashning muhim vositasiga aylanmoqda.

InsurTech platformalarining joriy etilishi sug'urta kompaniyalariga operatsion xarajatlarni qisqartirish, risklarni aniqroq baholash va mijozlarga individual xizmatlar ko'rsatish imkonini bermoqda. Shu bilan birga, raqamli platformalar orqali sug'urta xizmatlarining tezkorligi va shaffofligi oshishi kompaniyalarning bozordagi raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Xususan, blokcheyn, sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalarining integratsiyasi moliyaviy operatsiyalarni avtomatlashtirish va firibgarlik risklarini kamaytirish imkonini bermoqda.

Shu bilan birga, InsurTech platformalarini joriy etish jarayoni yuqori investitsiya xarajatlari, kiberxavfsizlik muammolari va texnologiyalarni boshqarish bilan bog'liq risklarni ham keltirib chiqarmoqda. Shu jihatdan, InsurTech platformalari orqali

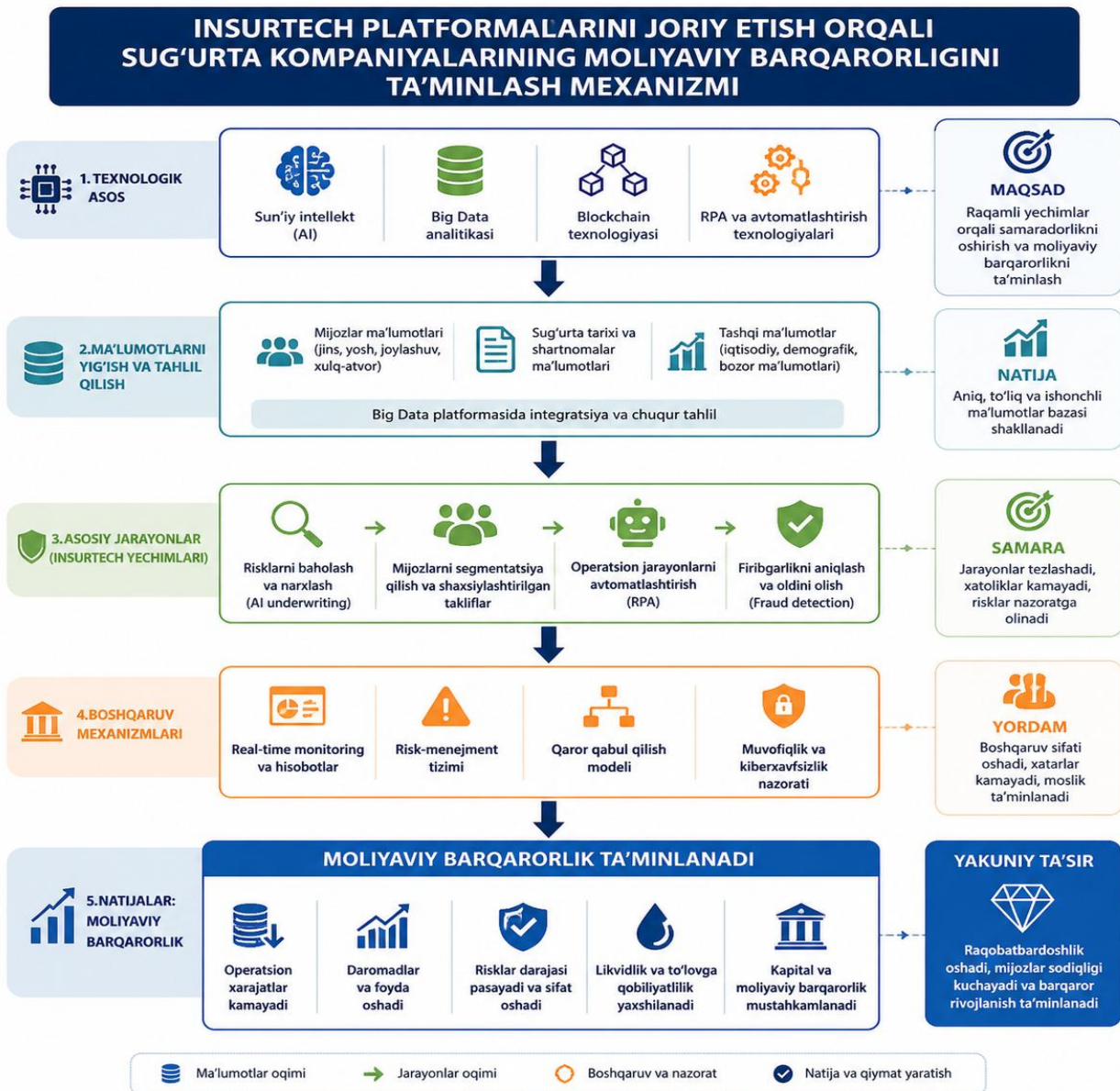
sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmlarini o'rganish dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi.

InsurTech platformalarining sug'urta kompaniyalari faoliyatiga ta'siri zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda keng yoritilmoqda. Xususan, Ernst & Young 2024 yilgi hisobotida raqamli platformalar sug'urta kompaniyalarining operatsion samaradorligini oshirish va xarajatlarni kamaytirishda muhim omil sifatida baholangan [1].

KPMG 2025 yilgi tadqiqotlarida InsurTech platformalarining joriy etilishi risklarni boshqarish tizimlarini takomillashtirib, sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilishi qayd etilgan [2].

Shuningdek, Fitch Ratings tahlillariga ko'ra, raqamli platformalarni joriy etgan sug'urta kompaniyalarida likvidlik va kapital barqarorligi ko'rsatkichlari yaxshilanishi kuzatilgan [3].

Raqamli transformatsiya sharoitida InsurTech platformalarini sug'urta kompaniyalari faoliyatiga joriy etish moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim strategik omil sifatida namoyon bo'lmoqda. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar asosida xizmat ko'rsatish jarayonlarini modernizatsiya qilish operatsion samaradorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish imkonini beradi.

1-rasm. InsurTech platformalari asosida sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmi

Yuqoridagi infografik modelga ko'ra, InsurTech platformalari sug'urta kompaniyasining barcha asosiy funksional jarayonlarini yagona raqamli tizimga integratsiya qiladi. Jarayonning boshlang'ich bosqichida sun'iy intellekt, Big Data va blockchain kabi texnologiyalar asosida katta hajmdagi ma'lumotlar yig'iladi va tahlil qilinadi. Bu esa risklarni aniqlash va baholashning aniqligini sezilarli darajada oshiradi.

Keyingi bosqichda ushbu ma'lumotlar asosida underwriting jarayonlari avtomatlashtiriladi hamda firibgarlik (fraud) holatlarini aniqlash tizimlari joriy etiladi. Natijada sug'urta kompaniyalari zarar darajasini kamaytirish va risklarni samarali boshqarish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish orqali xarajatlar qisqaradi va xizmat ko'rsatish tezligi oshadi.

Infografik modelning muhim jihatlaridan biri boshqaruv mexanizmlarining takomillashuvidir. Xususan, real vaqt rejimida monitoring, risk-menejment tizimlari va qaror qabul qilish modellari orqali sug'urta kompaniyalari faoliyatining samaradorligi oshiriladi. Bu esa moliyaviy ko'rsatkichlarning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, InsurTech platformalarining joriy etilishi moliyaviy barqarorlikka ikki asosiy yo'nalishda ta'sir ko'rsatadi. Birinchidan, operatsion xarajatlarning kamayishi foyda marjasining oshishiga olib keladi. Ikkinchidan, xizmatlar sifati va tezligining oshishi mijozlar sonining ko'payishiga hamda daromadlarning ortishiga xizmat qiladi.

Biroq, ushbu jarayon bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Xususan, yuqori boshlang'ich investitsiyalar, texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda kiberxavfsizlik bilan bog'liq risklar InsurTech platformalarini joriy etish samaradorligini cheklashi mumkin. Shu bois, raqamli transformatsiya jarayonini bosqichma-bosqich amalga oshirish va risklarni kompleks boshqarish zarur hisoblanadi.

Umuman olganda, o'tkazilgan tahlillar InsurTech platformalarini joriy etish sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash, risklarni kamaytirish va uzoq muddatli rivojlanishga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati

1. Swiss Re Institute. World Insurance Sigma Report 2024: Digitalisation in Insurance. – Zurich: Swiss Re, 2024. – 75 p.
2. PwC. Insurance 2025: AI and Digital Transformation in Insurance. – London: PwC, 2025. – 90 p.
3. Capgemini. World Insurance Report 2024. – Paris: Capgemini, 2024. – 110 p.